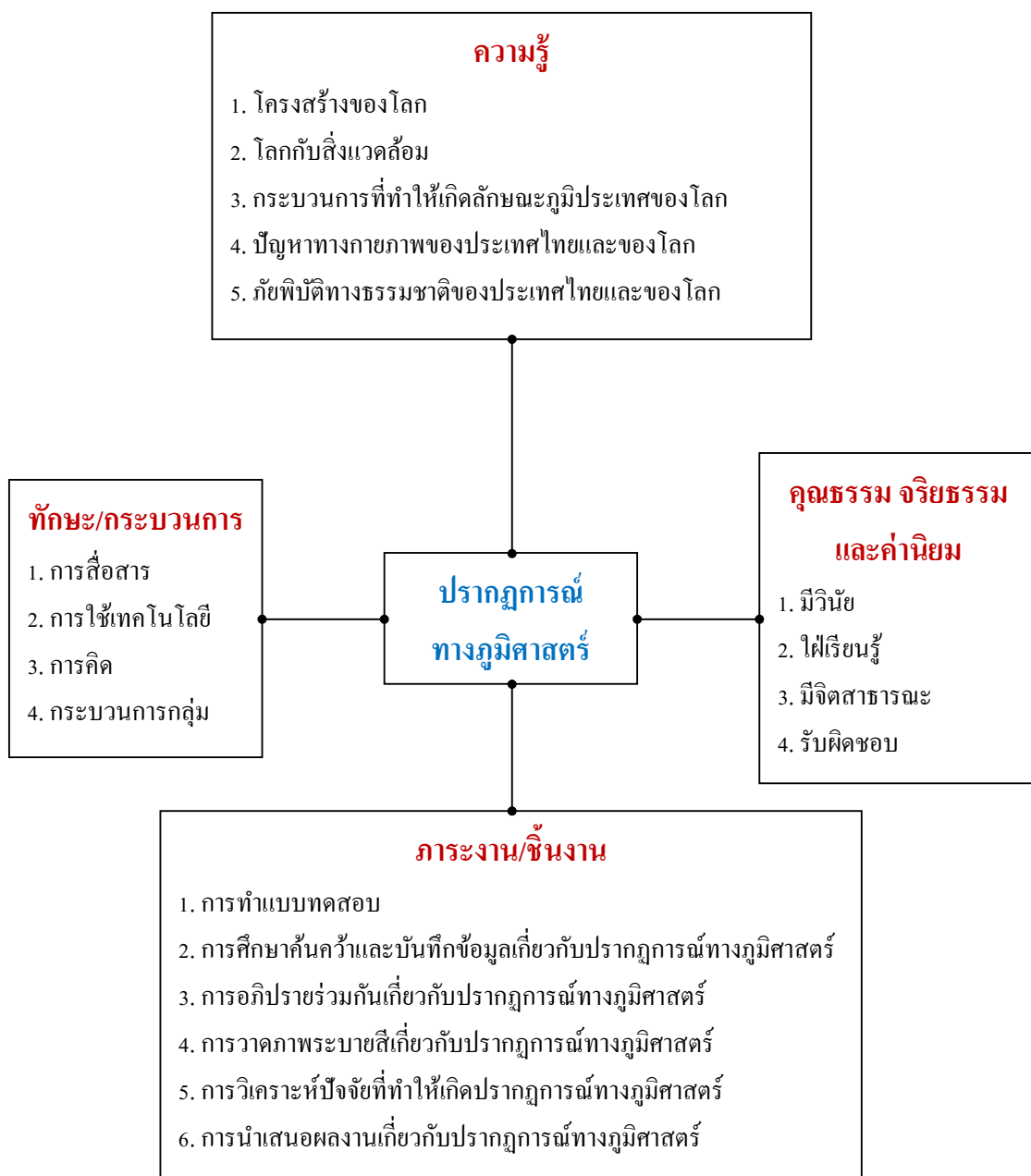

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

เวลา 12 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดช่วงชั้น 1. วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ส 5.1 ม. 4-6/2) 2. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม. 4-6/3) 3. ประเมินการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในโลกว่าเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์และหรือธรรมชาติ (ส 5.1 ม. 4-6/4)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... 1. การเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศรูปแบบต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก เกิดขึ้นจาก 3 กระบวนการ คือ กระบวนการแปรสัณฐาน กระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดิน และกระบวนการจากภายนอกโลก ซึ่งลักษณะภูมิประเทศบางอย่างส่งเสริมการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่บางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ 2. ภัยธรรมชาติที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกมีสาเหตุสำคัญมาจากการกระทำของมนุษย์และจากกระบวนการทางธรรมชาติ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน 1. ลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกเกิดขึ้นได้อย่างไร 2. ลักษณะทางกายภาพของโลกมีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างไร 3. ภัยธรรมชาติที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกเกิดขึ้นจากสาเหตุใดเป็นสำคัญ
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ภูเขาไฟ อุทกภัย ทรายเลื่อน การถล่ม ธารน้ำแข็ง เขาโคด ธารน้ำ หินงอก หินย้อย ที่ราบชายฝั่ง 2. โครงสร้างของโลกแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยและของโลก

<p>ชั้นเปลือกโลก ชั้นเนื้อโลก และชั้นแก่นโลก</p> <p>3. ลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏทั่วไปบนพื้นผิวโลก เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการ 3 กลุ่ม คือ กระบวนการแปรสัณฐาน กระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดิน และกระบวนการจากภายนอกโลก กระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดลักษณะภูมิประเทศรูปแบบต่าง ๆ เช่น ที่ราบ ที่ราบสูง เนินเขา ภูเขา ซึ่งในแต่ละภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมีลักษณะภูมิประเทศที่แตกต่างกันไป</p> <p>4. ลักษณะภูมิประเทศมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่ลักษณะภูมิประเทศบางแห่งเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของมนุษย์</p> <p>5. ภัยพิบัติทางธรรมชาติทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรวมทั้งกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ภัยทางธรรมชาติที่โลกเผชิญบ่อยครั้ง เช่น แผ่นดินถล่ม อุทกภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหว สึนามิ ภูเขาไฟปะทุ พายุหมุน</p>	<p>2. วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์</p> <p>3. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดภัยธรรมชาติ</p>
<p>ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษาค้นคว้าและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์</p> <p>1.2 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์</p> <p>1.3 วาดภาพระบายสีเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์</p> <p>1.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์</p> <p>1.5 นำเสนอผลงานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม</p> <p>เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม</p> <p>เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p>

3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม	3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ	4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ
3. สิ่งที่น่าประเมิน 3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ คัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรักของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง 3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม 3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต	
ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ลักษณะภูมิประเทศของโลก	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก	เวลา 4 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก	เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ลักษณะภูมิประเทศของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

บริเวณเปลือกโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในลักษณะภูมิประเทศและโครงสร้างทางธรณีวิทยา ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการวิถีชีวิตของมนุษย์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

- วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม. 4-6/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของโลกที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศแบบต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกได้ (K, P)
- สนใจใฝ่เรียนรู้เรื่อง โครงสร้างของโลก และความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับสิ่งแวดล้อม (A)
- อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์และสภาพแวดล้อม (K, P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> ทดสอบก่อนเรียน ซักถามความรู้เรื่อง โครงสร้างของโลกและโลกกับสิ่งแวดล้อม ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- โครงสร้างของโลก

- 1.1 ชั้นเปลือกโลก
- 1.2 ชั้นเนื้อโลก
- 1.3 ชั้นแก่นโลก
2. โลกกับสิ่งแวดล้อม

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของโลก
การงานอาชีพ	➡	ออกแบบและสร้างแบบจำลองโครงสร้างของโลกและวาดภาพระบายสีลักษณะภูมิประเทศเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูล

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 8

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูให้นักเรียนดูภาพภูเขาแบบต่าง ๆ ในแต่ละประเทศของโลก แล้วซักถามนักเรียนว่า เพราะเหตุใดลักษณะภูเขาในแต่ละประเทศจึงแตกต่างกัน ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง โครงสร้างของโลก ที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา จากนั้นครูช่วยสรุปและอธิบายว่า เพราะโลกมีโครงสร้างของโลกที่ทำให้เกิดกระบวนการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้เกิดลักษณะภูเขาที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แล้วเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูอธิบายเรื่อง โครงสร้างของโลก โดยใช้แผนภาพโครงสร้างของโลกประกอบการอธิบาย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ ส่งครู
5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบและจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อสร้างแบบจำลองโครงสร้างของโลก โดยครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องเขียนสรุปการออกแบบและการจัดเตรียมอุปกรณ์เป็นรายงาน แล้วนำมาส่งครู เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 9

6. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของโลกให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูให้ข้อเสนอแนะและเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างของโลกและการจัดเตรียมอุปกรณ์ให้นักเรียนทุกกลุ่ม ที่ละกลุ่ม จากรายงานของแต่ละกลุ่มที่เขียนส่งครู
7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแบบจำลองโครงสร้างของโลกที่ได้ออกแบบไว้แล้ว โดยครูคอยให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ระหว่างการปฏิบัติงาน ให้นักเรียนสามารถถ่ายภาพการปฏิบัติงานและผลงานได้ตลอดเวลา เมื่อสร้างเสร็จแล้วให้นำแบบจำลองที่เสร็จสมบูรณ์แล้วไปวางไว้

ภายในชั้นเรียน ครูกล่าวชมเชยนักเรียนและแนะนำให้นักเรียนจัดทำเป็นรายงานเพื่อเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับโลกกับสิ่งแวดล้อม แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 10

9. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับโลกกับสิ่งแวดล้อมที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษา มาในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ลักษณะภูมิประเทศของโลกมีความสัมพันธ์ต่อวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างไร
- สภาพแวดล้อมในพื้นที่ของลักษณะภูมิประเทศของโลกมี 2 ลักษณะ ได้แก่ อะไรบ้าง

10. ครูอธิบายเรื่อง โลกกับสิ่งแวดล้อม ให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนซักถามปัญหา ข้อสงสัย หรือเรื่องที่ไม่เข้าใจ โดยครูคอยตอบคำถามและอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

11. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 11

12. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับโลกกับสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนฟัง จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษวาดเขียน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพระบายสีลักษณะภูมิประเทศ โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา ตามที่กำหนดให้ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 วาดภาพระบายสีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ
- กลุ่มที่ 2 วาดภาพระบายสีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบสูง
- กลุ่มที่ 3 วาดภาพระบายสีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา
- กลุ่มที่ 4 วาดภาพระบายสีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขา

13. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่ได้พร้อมอธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะภูมิประเทศนั้น ๆ ที่มีต่อวิถีชีวิตของมนุษย์และสภาพแวดล้อมหน้าชั้นเรียน

14. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

15. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพแผนที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเขียนลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ ที่ราบ ที่ราบสูง ทะเล ทะเลสาบ แม่น้ำ และแนวทิวเขาและเทือกเขา แล้วระบายสีให้สวยงาม จากนั้นช่วยกันสรุปว่า แต่ละพื้นที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของมนุษย์ในภูมิภาคนี้ได้อย่างไร และจัดทำเป็นป้ายนิเทศภายในชั้นเรียน

16. ครูให้นักเรียนสรุปเพิ่มเติมว่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภูมิประเทศกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเกี่ยวข้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร ให้นักเรียนเขียนเป็นความเรียงลงในสมุดส่งครู ครูคัดเลือกความเรียงที่ดีที่สุด 3 เรื่อง แล้วให้เจ้าของผลงานออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

17. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับโครงสร้างของโลกและโลกกับสิ่งแวดล้อม ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

18. ครูให้นักเรียนนำความรู้เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของโลก ไปเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัวหรือคนในชุมชน

ขั้นที่ 5 สรุป

19. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง โครงสร้างของโลกและโลกกับสิ่งแวดล้อม แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด

20. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของทวีปต่าง ๆ ของโลกจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างกัน แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนร่วมกันจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศของโลก ภายในโรงเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียน
2. ภาพภูเขารูปแบบต่าง ๆ ในแต่ละประเทศของโลก
3. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. คู่มือการสอน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ได้แก่ กระบวนการแปรสัณฐาน กระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดิน และกระบวนการจากภายนอกโลก

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

• วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ในประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม. 4-6/3)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศแบบต่าง ๆ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกได้ (K, P)
2. สนใจใฝ่เรียนรู้เรื่อง กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก (A)
3. อธิบายและถ่ายทอดความรู้เรื่อง กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก ให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ (K, P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก
  1. กระบวนการแปรสัณฐาน
  2. กระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดิน
  3. กระบวนการจากภายนอกโลก

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก
การงานอาชีพฯ	➡	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลกจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบโปรแกรม Power Point

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 12

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนดูแผนที่ลักษณะภูมิประเทศของทวีปเอเชียและแผนที่ลักษณะภูมิประเทศของทวีปแอฟริกา แล้วให้นักเรียนช่วยกันเปรียบเทียบลักษณะภูมิประเทศของทวีปทั้งสองว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของทวีปต่าง ๆ ของโลกจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามาในการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และสรุปผล
3. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาเปรียบเทียบลักษณะภูมิประเทศของทวีปทั้งสองว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร หน้าชั้นเรียน จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียนแล้วเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลกเรื่อง กระบวนการแปรสัณฐาน ให้นักเรียนฟัง โดยครูใช้การวาดภาพประกอบหรือใช้ภาพมาประกอบการอธิบาย แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ ส่งครู
5. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดินและกระบวนการจากภายนอกโลก แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 13

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดินและกระบวนการจากภายนอกโลกที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา โดยครูรวบรวมคำถามและบันทึกลงบนกระดานดำ
7. ครูอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลกเรื่อง กระบวนการปรับระดับผิวแผ่นดินและกระบวนการจากภายนอกโลก ให้นักเรียนฟัง เพื่อตอบข้อสงสัยของนักเรียนที่บันทึกไว้บนกระดานดำ โดยครูใช้การวาดภาพประกอบหรือใช้ภาพมาประกอบการอธิบาย แล้วให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ ส่งครู

8. ครูมอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน เลือกลักษณะภูมิประเทศบริเวณใดบริเวณหนึ่งของโลกที่นักเรียนสนใจ ศึกษาสภาพทั่วไปและวิเคราะห์กระบวนการเกิดของลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว จัดทำเป็นรายงาน และเตรียมการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยใช้โปรแกรม PowerPoint เป็นการทำงานเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 14

9. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลกให้นักเรียนฟัง
10. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของโลกที่น่าสนใจ และกระบวนการเกิดของลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้กำหนดกฎกติกาและชี้แจงให้นักเรียนทราบ
11. ขณะที่นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน ครูคอยเสนอแนะและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ และให้นักเรียนคนอื่นบันทึกความรู้ที่ได้จากการนำเสนอของกลุ่มต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกความรู้
12. ครูมอบหมายให้นักเรียนในกลุ่มที่นำเสนอผลงานแล้วจัดทำรายงานให้เสร็จสมบูรณ์เพื่อนำมาส่งครูในชั่วโมงต่อไป ส่วนนักเรียนในกลุ่มที่ยังไม่ได้นำเสนอผลงานให้เตรียมการนำเสนอผลงานให้พร้อมและจัดทำรายงานให้เสร็จสมบูรณ์เช่นเดียวกัน และให้นักเรียนทุกคนทบทวนความรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงานของเพื่อนเป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 15

13. ครูทบทวนกฎกติกาเกี่ยวกับการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนให้นักเรียนฟังอีกครั้ง พร้อมกับทบทวนความรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงานของนักเรียนในชั่วโมงที่ผ่านมาด้วยการสุ่มเลือกนักเรียนให้ลุกขึ้นตอบคำถามทีละคน
14. ครูให้นักเรียนกลุ่มที่เหลือออกมานำเสนอผลงานเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของโลกที่น่าสนใจและกระบวนการเกิดของลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวหน้าชั้นเรียน โดยที่ครูคอยเสนอแนะและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ และให้นักเรียนคนอื่นบันทึกความรู้ที่ได้จากการนำเสนอของกลุ่มต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกความรู้เช่นเดียวกับชั่วโมงที่ผ่านมา เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่มแล้ว ครูกล่าวคำชมเชยและให้นักเรียนนำแบบบันทึกความรู้ที่ได้ส่งครู
15. ครูสุ่มเลือกนักเรียน 1-2 คน ให้ออกมาสรุปความรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงานของเพื่อนหน้าชั้นเรียน
16. ครูมอบหมายให้นักเรียนสืบค้นภาพลักษณะภูมิประเทศบริเวณใดบริเวณหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้วให้ศึกษาสภาพทั่วไปและวิเคราะห์กระบวนการเกิดของลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวและตีภาพพร้อมเขียนสรุปผลลงในสมุดส่งครู ครูสุ่มเลือกมา 3-5 เรื่อง ให้เจ้าของผลงานออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

17. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

18. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องกระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก
19. ครูให้นักเรียนนำความรู้เรื่อง กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก ไปเผยแพร่ให้กับคนในครอบครัวหรือคนในชุมชน

ขั้นที่ 5 สรุป

20. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง กระบวนการที่ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศของโลก แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงสมุด
21. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาลักษณะภูมิประเทศของทุ่งกุลาร้องไห้และทะเลทรายจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก แล้วนำมาวิเคราะห์กระบวนการที่ก่อให้เกิดลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แผนที่ลักษณะภูมิประเทศของทวีปเอเชีย
2. แผนที่ลักษณะภูมิประเทศของทวีปแอฟริกา
3. แบบบันทึกความรู้
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. คู่มือการสอน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
7. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกบางอย่างส่งเสริมต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ แต่บางอย่างก็เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของมนุษย์

2. ตัวชี้วัดขั้นต้น

• วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ส 5.1 ม. 4-6/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่เป็นปัญหาได้ (K)
- วิเคราะห์ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่ทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพของพื้นที่ได้ (K, P)
- สนใจใฝ่เรียนรู้เรื่อง ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก (A)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
2. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม		

5. สาระการเรียนรู้

- ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก
  - ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทย
  - ปัญหาทางกายภาพของโลก

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก
การงานอาชีพฯ	➡	สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และจัดทำป้ายนิเทศ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 16

- ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศรูปแบบต่าง ๆ ของโลก แล้วให้นักเรียนดูภาพทุ่งกุลาร้องไห้และทะเลทราย แล้วซักถามนักเรียนว่า ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม โดยใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาลักษณะภูมิประเทศของทุ่งกุลาร้องไห้และทะเลทรายจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา จากนั้นครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูอธิบายเกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพของประเทศไทย โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
- ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วตั้งประเด็นปัญหาให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าความรู้ ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 ศึกษาประเด็น “ทุ่งกุลาร้องไห้เกิดขึ้นได้อย่างไร”
  - กลุ่มที่ 2 ศึกษาประเด็น “ทะเลทรายเกิดขึ้นได้อย่างไร”
- ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ในเรื่องที่ได้รับผิดชอบ แล้วจัดทำเป็นป้ายนิเทศ เป็นการบ้านเพื่อใช้ในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 17

- ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพของประเทศไทย แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด
- ครูอธิบายเกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพของโลก โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียน รายวิชา พื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มละ 2-3 คน ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม โดยครูคอยเสนอแนะและเพิ่มเติมเนื้อหาให้ครบถ้วนสมบูรณ์
- เมื่อนักเรียนนำเสนอข้อมูลครบทุกกลุ่มแล้ว ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถามข้อสงสัยหรือเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ โดยให้นักเรียนที่เข้าใจเป็นผู้ตอบคำถาม แล้วครูเสริมคำตอบให้สมบูรณ์
- ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลกสามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้หรือไม่ อย่างไร ครูบันทึกความคิดเห็นลงบน

กระดานดำ ครูสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือแผนผังตามความเหมาะสม แล้วให้นักเรียนบันทึกแผนที่ความคิดหรือแผนผังนั้น ๆ ลงสมุด ส่งครู

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน ศึกษาปัญหาทางกายภาพที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียน (ยกเว้นประเทศไทย) ว่ามีหรือไม่ อะไรบ้าง และประสบกับปัญหาอย่างไร และเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากปัญหาทางกายภาพที่เกิดขึ้นในทุ่งกุลาร้องไห้ของประเทศไทย และการเกิดและขยายตัวของทะเลทรายหรือไม่ อย่างไร สรุปเป็นแผนที่ความคิด แผนผัง หรือแผนภาพอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจของกลุ่ม แล้วจัดทำเป็นป้ายนิเทศภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

11. ครูซักถามนักเรียนว่า เพราะเหตุใดในทุ่งกุลาร้องไห้ น้ำจึงท่วมในฤดูฝนและแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียน

12. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

13. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการนำความรู้เรื่อง ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

14. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปัญหาทางกายภาพของประเทศไทยและของโลก แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงสมุด

15. ครูมอบหมายให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเกิดสึนามิในประเทศไทยและใน โลกจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ที่มีลักษณะทางกายภาพที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์นอกเหนือหาในบทเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. ภาพทุ่งกุลาร้องไห้และทะเลทราย
2. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
3. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. คู่มือการสอน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

ภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเกิดขึ้นได้จากสาเหตุ 2 ประการสำคัญ คือ เกิดจากการกระทำของมนุษย์และเกิดขึ้นจากกระบวนการทางธรรมชาติ แต่ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากสาเหตุใด ภัยพิบัติดังกล่าวก็ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของมนุษย์และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น

- วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ส 5.1 ม. 4-6/2)
- ประเมินการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในโลกว่าเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์และหรือธรรมชาติ (ส 5.1 ม. 4-6/4)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลกได้ (K, P)
- สนใจใฝ่เรียนรู้เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก (A)
- นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> ทดสอบหลังเรียน ซักถามความรู้เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก

1. แผ่นดินถล่ม
2. อุทกภัย
3. ภัยแล้ง
4. แผ่นดินไหว
5. สึนามิ
6. ภูเขาไฟ
7. พายุหมุน

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก
ศิลปะ	➡	วาดภาพระบายสีในหัวข้อภัยพิบัติทางธรรมชาติในเรื่องที่กำหนดให้

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 18

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์สึนามิที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 จากนั้น

ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมาอ่านเรื่องเกี่ยวกับการเกิดสึนามิในประเทศไทยและในโลกที่ได้รับมอบหมายให้ไปสืบค้นข้อมูลมาให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้ แล้วเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูให้นักเรียนคู่วิเคราะห์เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ จากเรื่องที่ได้ดูไป โดยครูตอบข้อสงสัยและอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม และกำหนดหัวข้อเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติให้แต่ละกลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 เรื่อง แผ่นดินถล่ม
- กลุ่มที่ 2 เรื่อง อุทกภัย
- กลุ่มที่ 3 เรื่อง ภัยแล้ง
- กลุ่มที่ 4 เรื่อง แผ่นดินไหว
- กลุ่มที่ 5 เรื่อง สึนามิ

กลุ่มที่ 6 เรื่อง ภูเขาไฟ

กลุ่มที่ 7 เรื่อง พายุหมุน

5. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติในเรื่องที่กำหนดให้ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 19

6. ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้เป็นแผนที่ความคิดลงในสมุด จากนั้นครูแจกกระดาษวาดภาพให้นักเรียนทุกกลุ่มที่ได้แบ่งไว้แล้วในชั่วโมงที่ผ่านมา กลุ่มละ 1 แผ่น และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพระบายสีแสดงข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามา โดยครูคอยให้คำแนะนำระหว่างการปฏิบัติงาน

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานที่ได้ได้ออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มต้องวิเคราะห์สาเหตุการเกิด ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และการป้องกันอันตรายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติดังกล่าว

8. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

9. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องที่กลุ่มได้รับมอบหมาย สรุป และจัดทำเป็นแผ่นพับ แผ่นโปสเตอร์ หรือพอกเก็ตบุ๊ก นำไปวางหรือติดไว้ด้านหน้าชั้นเรียน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้เพื่อนนักเรียนชั้นอื่น ๆ

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

10. ครูซักถามนักเรียนว่า เรามีวิธีการป้องกันอุทกภัยได้อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียน

11. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทยและของโลก ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

12. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์การนำความรู้เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงสมุด

14. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

15. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

16. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เครื่องมือในการศึกษาภูมิศาสตร์ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมทดสอบกลางภาคในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนค้นข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบและความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติของไทย หรือต่างประเทศที่เกิดขึ้นในอดีต 1 เหตุการณ์ แล้วนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกันในชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. วิทัศน์เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติของประเทศไทยและของโลก
2. แบบทดสอบหลังเรียน
3. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
4. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. คู่มือการสอน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

การทดสอบกลางภาค

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

การทดสอบกลางภาค

เวลา 2 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ 20-21

1. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบกลางภาค
2. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิฤตการณ์ด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น
การบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป